

МСФИ сметководство за известување за финансиското извршување

Дарел Скот

Скопје, Северна Македонија

EAASURE Работилница за ажурирање кај МСФИ сметководствените стандарди



EAASURE is co-funded by:

Federal Ministry
Republic of Austria
Finance

Österreichische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun Svizra
Swiss Confederation
Federal Government of Switzerland (EFTA),
EFTA and Research, Innovation
and Innovation (EFTA) 2014
Swiss Agency for Innovation (SAI) 2014

1

Оградување


Оваа презентација содржи материјал кој претставува авторско право на МСФИ® Фондацијата во однос на кои сите права се задржани. Репродуцирано од Дарел Скот со дозвола на Фондацијата МСФИ. Не се дава дозвола на трети страни за репродукција или дистрибуција. За целосен пристап до стандардите на МСФИ и работата на Фондацијата МСФИ, посетете ја <http://eifrs.ifrs.org>

Одборот за меѓународни сметководствени стандарди® (ОМСС), МСФИ Фондацијата, авторите и издавачите не прифаќаат одговорност за каква било загуба предизвикана од постапување или непостапување во зависност од материјалот во оваа публикација, без разлика дали таквата загуба е предизвикана од невнимание или спротивно на тоа.

Освен ако не е наведено поинаку, сметководствените барања што се предмет на оваа презентација се стандардите на МСФИ издадени од ОМСС, кои се применуваат на или по 1 јануари 2024 година

2

2

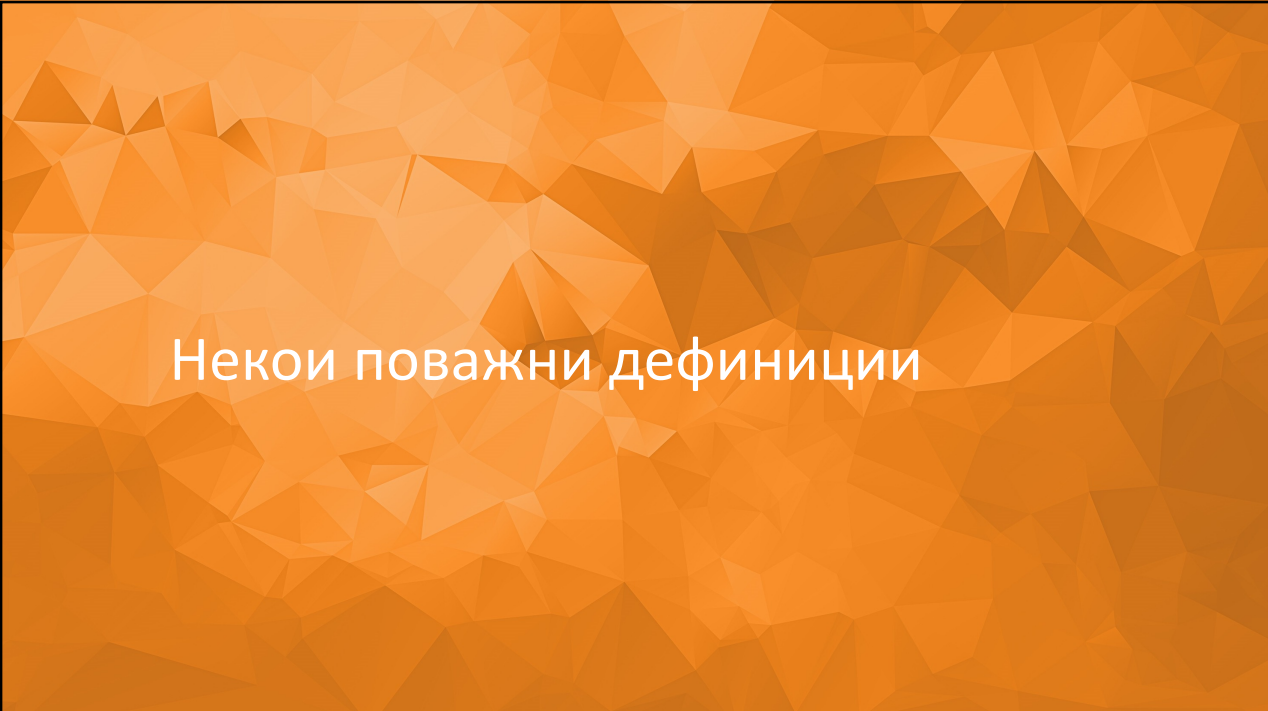


Цели

- Продлабочување на вашето разбирање на МСС 32 Расудувања
- Продлабочување на вашето разбирање на МСФИ 9 Расудувања:
 - Класифицирање на средства
 - Мерење на средства
 - Класифицирање на обврски

3

3



Некои поважни дефиниции

4

Вовед

- » МСС 32 *Финансиски инструменти: Презентирање* ги определува принципите за презентирање и класифицирање на финансиските инструменти
- » **Признавањето и мерењето** на финансиските инструменти се предмет на
 - » **МФСИ 9** *Финансиски инструменти* и
 - » **МСС 39** *Финансиски инструменти: Признавање и мерње* (одредени односи на хеџирање)
- » МСФИ 7 *Финансиски инструменти: Обелоденувања* ги определува обелоденувањата на финансиските инструменти

5

5

МСС 32 Опфат и цел

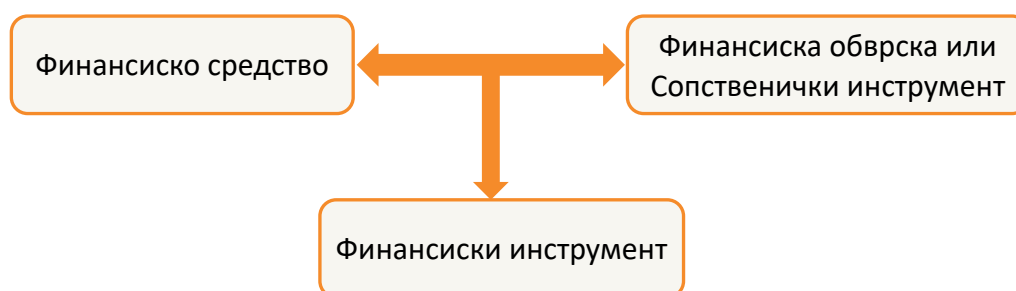
- » **Принципи за класифицирање** на финансиски инструменти
 - » Класификација **обврска наспроти капитал**
 - » Инструменти кои истовремено имаат компонента на капитал и обврска
- » **Водич за презентирање**
 - » Се однесува на сите видови финансиски инструменти
 - » Договор за купување или продавање на нефинансиска ставка кој може да се подмири нето

6

6

Дефиниции

- » Финансиски инструмент е **договор** кој доведува до
 - » финансиско средство на еден субјект и
 - » финансиска обврска или сопственички инструменти на друг



7

7

Дефиниции Финансиско средство

Финансиско средство е секое средство кое е:

- » Готовина,
- » Капитал во друг субјект
- » Право за добивање готовина или друго финансиско средство,
- » Право на размена на инструменти според потенцијално поволни услови, или
- » Одредени договори кои можат да се подмират со сопствен капитал на субјектот

8

8

Дефиниции Финансиско средство

- » Готовина,
- » Капитал во друг субјект
- » Право за добивање готовина или друго финансиско средство,
- » Право на размена на инструменти според потенцијално поволни услови, или
- » Договор кој може да се подмири со сопствен капитал на субјектот
 - » Недеривативно во случај кога субјектот ќе добие или може да добие варијабилен број на негови сопствени сопственички инструменти, или
 - » Деривативен кој може да се подмири и на друг начин, освен размената на фиксен износ на сопствени сопственички инструменти на субјектот

9

9

Пример Kafana Coffee Company Limited (KCC)

KCC Ltd работи во Македонија и тргува глобално со зрна кафе.

- » Купува и продава зрна кафе со готовина и на кредит, во денари и американски долари.
- » Склучува форвард (термински) купувања и продажби на зрна кафе.
- » За да ја ограничи нестабилноста, има дозвола да чува американски долари за расходи.
- » Вишокот готовина го инвестира во државни обврзници на македонската Влада.
- » Исто така чува и мала залиха на златни монети како заштита од девалвација на денарот.
- » Им позајмува пари на добавувачите за да ги обезбеди и прошири набавките.

10

10

Пример Финансиски средства

КСС Ltd ги има следниве средства – кои од нив се финансиски средства?

Средства на 31 декември 20x3 (крај на годината)	Финансиско средство?
1. Денари кои се чуваат во просториите	
2. Долари на банкарски сметки	
3. Побарување од купувачи	
4. Зрна каге	
5. Инвестиции во државни обврзници	
6. Златни монети	
7. Заеми за вработените	

11

Дефиниции Финансиски облигации

- » Обврска да се испорача готовина или друго финансиско средство,
- » Обврска да се размена инструменти според потенцијално неповолни услови, или
- » Одредени договори кои можат да се подмират со сопствен капитал на субјектот

13

13

Дефиниции

Финансиска обврска

- » Обврска да се испорача готовина или друго финансиско средство,
- » Обврска за размена на финансиски инструменти според потенцијално неповолни услови, или
- » Договор кој ќе биде, или може да биде, подмирен со сопствен капитал на субјектот
 - » Недеривативи
 - » Дека субјектот има или можеби нема обврска да испорача варијабилен број на свои сопствени сопственички инструменти, или
 - » Деривативи
 - » Кој ќе биде, или може, да се подмири и на друг начин, освен размената на фиксен износ готовина за фиксен број на на сопствени сопственички инструменти на субјектот

14

14

Пример

Финансиски облигации

КСС Ltd ги има следниве обврски – кои од нив се финансиски облигации?

Обврски на 31 декември 20x3 (крај на годината)	Финансиска облигација?
1. Пречекорување на денарска сметка	
2. Обврска спрема добавувачи	
3. Неподмирена сметка за плаќање за купените златни монети	
4. Обврска според објективна вредност за форвард (термински) продажби	
5. Обврска за отпремнина	
6. Резервирање за расходи за судски постапки	

15

15

Дефиниции

Сопственички инструмент

- » Преостанато учество во средство на субјект по одземање на неговите обврски
- » Го исклучува секој инструмент со обврска за:
 - » плаќање готовина или други финансиско средство, или
 - » размена финансиски средства и Финансиски облигации по потенцијално неповолни услови.
- » Ако се подмири со сопствен капитал на издавачот, тогаш договорот мора да биде фиксно-за-фиксно
- » Облигација за издавање фиксен број на акции не е обврска затоа што таа не може да резултира со загуба за субјектот

17

17

Пример

Сопственички инструмент

КСС има издадено повеќе финансиски инструменти како долгорочно финансирање:

- » Обични акции од 1 денар
 - » по премија од 5 денари по акција која не може да се откупи
- » Приоритетна акција која не може да се откупи и која не е кумулативна
- » Приоритетна акција која не е кумулативна и која може да се откупи по опција на издавачот
- » Приоритетна акција која не е кумулативна и која може да се откупи по опција на имателот
- » Длабоко субординирана обврзница (се рангира зад приоритетните акции)

18

18

Пример

Сопственички инструмент

КСС има издадено финансиски инструменти како долгорочно финансирање, кои од нив се капитал?

Капитал на 31 декември 20x3 (крај на годината)	Сопственички инструмент
А. Обични акции од 1 денар	
В. Приоритетни акции кои не може да се откупат и кои не се кумулативни	
С. Приоритетна акција која не е кумулативна и која може да се откупи по опција на <u>издавачот</u>	
Е. Приоритетна акција која не е кумулативна и која може да се откупи по опција на <u>имателот</u>	
5. Субординирана обврзница (се рангира зад приоритетните акции)	

19

Дефиниции

Сопственички инструмент продолжува

- » Инструмент може да му се продаде повратно на издавачот е капитал ако:
 - » му дава право на носителот на пропорционален удел во нето средства (ликвидација)
 - » Инструментот е најсубординиран.
 - » Нема друга облигација да се испорача готовина или друго финансиско средство.
- » Очекуваните готовински текови се засноваат суштински на добивка или загуба, промената на нето средствата или на промената на објективната вредност на субјектот.

21

21

Дефиниции

Сопственички инструмент продолжува

Конвертибилниот долг

- » Има и карактеристики на долг и на капитал
- » МСС 32 бара инструментот да се подели и евидентира како две посебни компоненти
 - » Обврска: Се мери преку упатување на објективната вредност на обврската
 - » Капитал: Разликата помеѓу вредноста на издавање и објективната вредност на обврската
- » Утврдувањето се прави на денот 1
- » Не се признава добивка или загуба на денот 1

22

22

Дефиниции

Сопственички инструмент продолжува

Сопствени акции

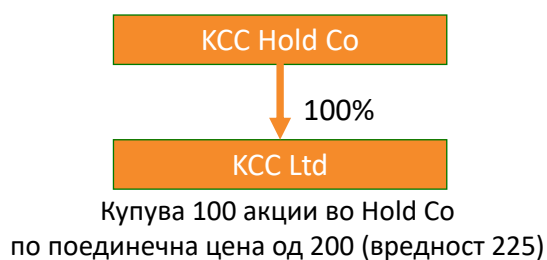
- » Сопственички инструменти кои субјектот или групата ги чува/ат во себе
- » Сопствените акции се одземаат од капитал
- » Добивка или загуба при купување/ продажба на сопствени акции се признава директно во капитал

23

23

Пример Сопствени акции

- » КСС Ltd is е 100% поседувана подружница на КСС Hold Co
- » На 1 март 2022, КСС купил 100 акции во КСС Hold Co по поединечна цена од 200 денари за секоја акција
- » На 31 декември јуни 2022, КСС се' уште ги чувал акциите. Цената за акција на тој ден била 225 за секоја акција



24

24

Пример Сопствени акции продолжува

Книжење (КСС поединечни финансиски извештаи) Купување на акции (1 март 2022)

Инвестиција во акции	20 000
Готовина	20 000

Евидентирано зголемување на цена (31 дек 2022)

Инвестиција во акции	2 500
Добивка на акции	2 500

Нето ефект од намалување на готовина ПЕ20 000, Зголемување на инвестиции ПЕ22 500 и добивка ПЕ2 500



25

25

Пример

Сопствени акции продолжува

Книжење (КСС Hold Co поединечни финансиски извештаи)

Купување на акции (1 март 2022)

Не се бара книжење

Евидентирано зголемување на цена (31 дек 2022)

Не се бара книжење

Нема влијание на трансакцијата на КСС Hold Co (не ја добил готовината и не издал акции)



26

26

Пример

Сопствени акции продолжува

Книжење (Консолидирани книжења)

Купување на акции (1 март 2022)

Капитал (сопствени акции) 20 000

Инвестиција во акции 20 000

Евидентирано зголемување на цена (31 дек 2022)

Добивка на акции 2 500

Инвестиција во акции 2 500

Нето ефект, намалување на готовината на групата за ПЕ20 000, намалување на капиталот на групата за ПЕ20 000



27

27

Пример

Сопствени акции продолжува

	Инвестиција	Готовина	Трезор: Акционерски капитал	Добивка
КСС Ltd	22 500	-20 000	-	-2 500
КСС Hold co	-		-	-
Консолидирање	-22 500		20 000	2 500
Годишен финансиски извештај	-	-20 000	20 000	-



28

28

МСФИ 9 Финансиски инструменти Деривативни средства и обврски

- » Финансиски инструменти кој ги има сите три од следниве:
 - » неговата вредност се менува како реакција на промените во специфицираната (основната) променлива
 - » бара релативно мала почетна нето инвестиција, или воопшто не бара, и
 - » се подмирува на иден датум.
- » Во повеќето околности, се мери според објективна вредност

29

29

Пример

» Што е обично добивка или загуба од финансиски инструмент?

Извор на приходи	Да/Не
1. Дивиденди	
2. Приходи од надоместоци	
3. Добивки или загуби по објективна вредност	
4. Приходи од купувачи	
5. Приходи од камата	
6. Расходи за камата	
7. Депрецијација	

30

30

Сеопфатна добивка

- » Камати, дивиденди, загуби и добивки на финансиска **обврска** се **расход** или приход.
- » Распределби на **сопственички инструменти** се задолжуваат директно во **капитал**

32

32

Класифицирање и мерење на финансиски инструменти

33

Финансиски средства *Процес на класифицирање*

Тест

Карактеристики
на готовински
тек

Само главнина и
камата

34

34

Финансиски средства

Проценка на карактеристики на готовински тек

- » Ако готовински текови се само главнина и камата (SPPI), мерењето зависи од деловниот модел
- » Каматата е добиен надомест за временската вредност на парите и кредитен ризик
- » Главнина е вредноста на договорот при склучување
- » Стандард содржи насоки за примена на принципот кога:
 - » е направен левериџ на каматна стапка,
 - » Постои 'несовпаѓање помеѓу каматни стапки',
 - » Регулирани тарифи
 - » Надомест за предвремено плаќање (неискористени поволности)

35

35

Извори на информации

- » Услови и рокови на финансискиот инструмент
 - » Контекст на инструментот (направен по мерка или купен готов)
 - » Правна и друга рамка во рамки на која се склучува договорот
 - » Други договори, чадор договори и други аранжмани во контекст
- Да се земе предвид:** да се разгледаат формулациите во договорите пред склучување
- Внимание:** Меѓукомпаниски аранжмани

36

36

Пример

Само плаќања на главнина и камата - тест (SPPI)

КСС инвестира **вишок пари во македонски обврзници со 364 дена**

- » Аукцијата била на 25 јануари 2023 година
- » Обврзниците се издадени на аукција при 91.473 на 100
- » Нема каматни купони
- » Имплицираната стапка е 9.437%
- » Целиот номинален износ е исплатен на 24 јануари

Дали обврзниците го исполнуваат **SPPI тестот?**

А) Да, В) Не

Точка Б4.1.13 од МСФИ 9

37

37

Пример

Карактеристики на договорни готовински текови

КСС чува **американски долари како банкарски депозит на 12 месеци.**

- » Депозитот плаќа **12-месечна пазарна стапка во американски долари.**
- » Сепак, **субјектот може да ги повлече парите со претходно известување од 30 дена.**
- » Ако известувањето биде доставено, **каматната стапка ретроспективно се коригира** за да го одрази стварниот период на депозит
- » **Негативното коригирање** на каматата се одзема од износот којшто се должи

Дали ова го исполнува SPPI тестот?

А) Да, В) Не

Точка Б4.1.13 од МСФИ 9

39

39

Пример Договорни готовински текови

- » КСС им дава заеми на своите вработени
- » Пазарната каматна стапка е 10%, заемите за вработените им се даваат на подобните вработени по 5%
- » Заемите се отплаќаат во 60 еднакви месечни рати
- » Нема казна за предвремена отплата
- » Отплатите на заемот се одземаат директно од платата на вработените

Дали ова го исполнува SPPI тестот?

A) Да, B) Не

41

41

Пример Договорни готовински текови

- » КСС продава опрема на кредит со отплата во период од 5 години
- » Каматата од должникот се наплаќа по пазарно-поврзани каматни стапки
- » Ако должникот пропушти две плаќања, му се одзема опремата
- » Одземената опрема се валоризира и продава во продавницата за половна опрема на КСС
- » Долгот се намалува соодветно на вредноста на одземената опрема
- » КСС обично го простува евентуалниот преостанат долг

Дали ова го исполнува SPPI тестот?

A) Да
B) Не

43

43

Пример Договорни готовински текови

- » КСС има дава заеми на своите добавувачи (земјоделци)
- » Пазарната каматна стапка е 10%, а заеми се даваат по стапка од 10%
- » Заеми се отплаќаат на крајот на жетвената сезона
- » Заеми се отплаќаат како фиксно количество на собрани зрна кафе

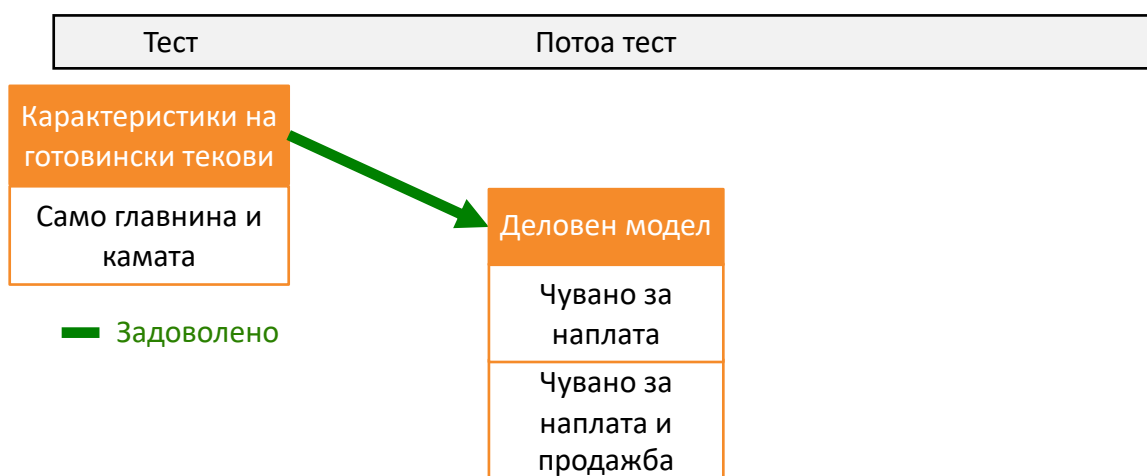
Дали ова го исполнува SPPI тестот?

- A) Да
- B) Не

45

45

Финансиски средства Процес на класифицирање



47

47

Тест на деловен модел

- » Чувано за наплата
 - » Целта на чувањето инструменти е да се наплатат договорни готовински текови наместо да се продадат
- » Чувано за наплата и продавање
 - » Целта на чувањето инструменти е:
 - » наплата на договорни готовински текови; и
 - » продажба на финансиски средства
- » Не е пристап „инструмент-по-инструмент“

48

48

Извори на информации

- » Интерна документација
 - » Известување за извршувањето интерно
 - » Документација за управувањето со ризик и ограничувања
 - » Определувачи на надоместоците за раководството, и
 - » Други индикатори, како што се буџети и минати практики

Да се земе предвид: дали вашите документирани процеси ја претставуваат праксата

Внимание: девијации од процесот кои се инкрементални или предизвикани од настани

Забелешка: не е споредливо – зависно од целите на субјектот

49

49

Пример Тест на деловен модел

- » КСС им дава заеми на своите вработени
- » КСС смета дека овие заеми го подобруваат моралот кај вработените и нивното задржување
- » Таа ги наплаќа заемите во договорниот период на заемите, освен ако некој вработен не замине
- » Ако некој вработен замине, тогаш заемот:
 - » се отплаќа веднаш, или
 - » е преземен од локална банка (заемот има одредба која ѝ дозволува на банката да ја ресетира каматна стапка да одговара на пазарната)

Кој е деловниот модел?

А) Чувано за наплата, В) Чувано за наплата и продавање, С) Друго

50

50

Пример Тест на деловен модел

- » КСС чува обврзници за да наплати договорни готовински текови
- » Има активности за управување со ризик за кредит и ликвидност
 - » продажбите обично се случуваат кога се зголемил кредитниот ризик на средствата (кредитните критериуми повеќе не се исполнети)
 - » некои продажби се случуваат за неочекувани потреби од финансирање
- » Извештаите до клучното раководство се фокусираат на договорниот поврат.
- » КСС ги следи објективните вредности на средствата, меѓу другите информации

Кој е деловниот модел?

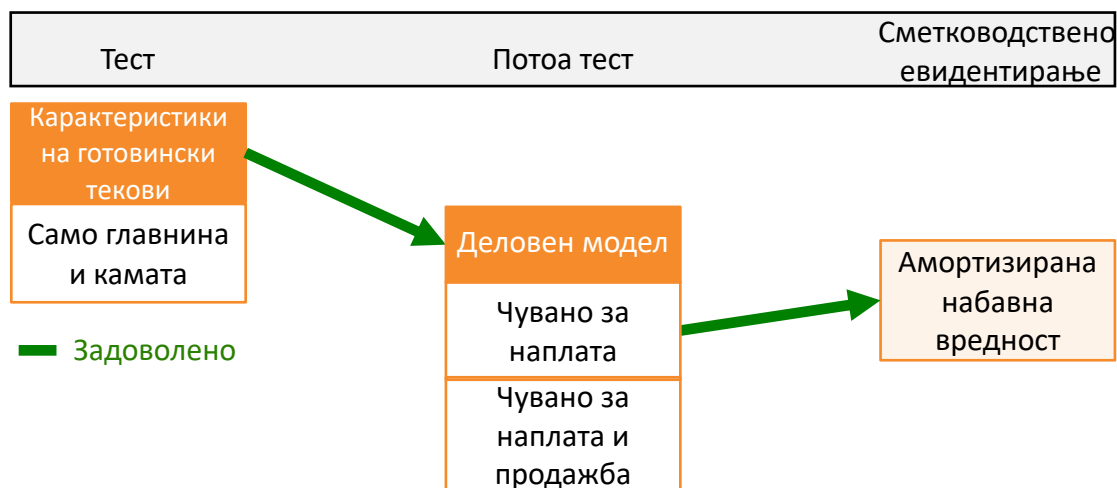
А) Чувано за наплата, В) Чувано за наплата и продавање, С) Друго

Пример 1, точка Б4.1.4 од МСФИ 9

52

52

Финансиски средства Процес на класифицирање



54

54

Мерење на амортизираната набавна вредност

- » Почетното мерење е според **објективна вредност зголемено или намалено за трошоци на трансакцијата кои можат директно да се припишат**
 - » Меѓутоа, ако субјектот создал заем со вонпазарна стапка и добива надоместок платен однапред како компензација, тогаш тој надоместок е дел од камата
- » Мерењето се заснова на **методот на ефективна каматна стапка**
- » **Распределувањето на каматата со текот на времето** исто така се заснова на методот на ефективна каматна стапка
- » **Средството е обезвреднето со примена на МСФИ 9 обезвреднување**

55

55

Извори на информации

- » Обично се ограничени на договорните услови,
- » Расудувања:
 - » Трошоци на трансакциите
 - » Приход од надоместок кој компензира за камата која е под пазарната
 - » Времетраење
 - » Казни

56

56

Пример Заеми за вработени

- » КСС му дава \$100 000 заем на свој вработен
 - » Пазарната каматна стапка е 10%, заемите за вработените се дадени на подобни вработени по стапка од 5%
 - » Заемите се отплаќаат во 60 еднакви месечни рати во износ од \$1 887
- Со примена на амортизирана набавна вредност, која е вредноста на заемот на денот еден?
- A. \$100 000 (износот кој му бил даден на вработеното лице)
 - B. \$88 818 (тековната вредност на отплатите дисконтирано за 10%)
 - C. \$113 227 (збирот од 60-те плаќања по \$1 887)

57

57

Пример за заем за вработени

- » КСС му дава \$100 000 заем на свој вработен
- » Пазарната каматна стапка е 10%, заемите за вработените се дадени на подобни вработени по стапка од 5%
- » Заемите се отплаќаат во 60 еднакви месечни рати во износ од \$1 887

Кое е почетното книжење за заемот?

	Побарува	Должи
Dr Заем за вработени	88 818	
?		
Cr Салдо со готовина		100 000

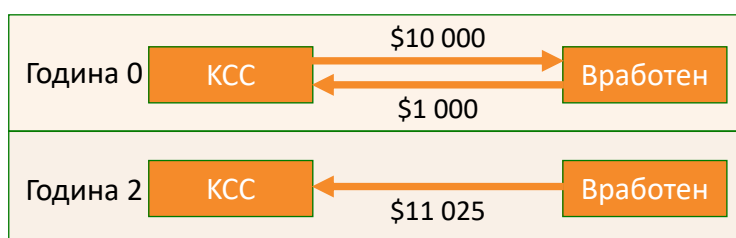
60

60

Пример Амортизирана набавна вредност

КСС му одобрува заем на свој вработен:

- » Заемот е во износ од \$10 000
- » Заемот носи камата од 5% годишно
- » Вработениот плаќа \$1 000 како првичен надоместок, при одобрување на заемот
- » Заемот се отплатува во една рата, во износ од \$11 025, по 2 години

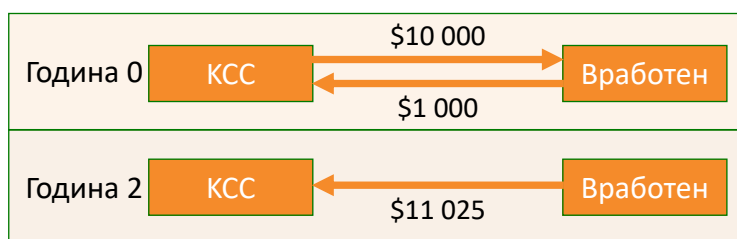


62

62

Пример Амортизирана набавна вредност

» Која е ефективната каматна стапка:



	1	2	3
Заем (ден 0)	10 000	9 000	10 000
Отплата (24 месеци)	11 025	11 025	12 025
Ефективна каматна стапка	5.0%	10.7%	9.7%

63

Пример Амортизирана набавна вредност – книжења

Почетно	Побарува	Должи
Dr Заем на вработени	9 000	
Dr Салдо со готовина (добиена од вработените)	1 000	
Cr Салдо со готовина (плаќања на вработените)		10 000
Dr Заем на вработени	964	
Cr Добиена камата (година 1)		964
Dr Заем на вработени	1 061	
Cr Добиена камата (година 2)		1 061

Заем од \$9 000 + камата од \$964 и \$1061 = крајно салдо \$11 025

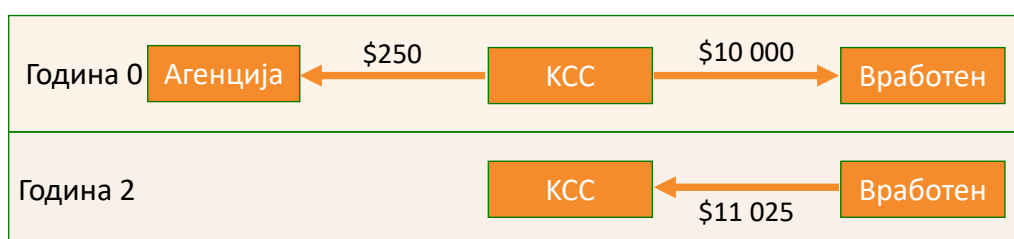
66

66

Пример Амортизирана набавна вредност

КСС му одобрува заем на свој вработен:

- » Заемот е во износ од \$10 000
- » Заемот носи камата од 5% годишно, пазарната стапка е 5%
- » Заемот се отплатува во една рата, во износ од \$11 025, по 2 години
- » Субјектот ѝ плаќа \$250 надомест на кредитна агенција, не е надоместено од вработениот



67

67

Пример Амортизирана набавна вредност

» Која е ефективната стапка на камата:



	1	2	3
Заем (ден 0)	10 000	10 250	10 000
Отплата (24 месеци)	11 025	11 025	10 775
Интерна стапка на поврат	5.0%	3.7%	3.8%

68

Пример

Пресметување на интерната стапка на поврат со Excel

	А (опис)	Б (готовински текови)
1	Почеток год. 1	(10 250)
2	Крај година 1	0
3	Крај година 2	11 025
4		3.7%

Користење Excel за пресметување на интерната стапка на поврат (IRR)

Поле Б4 содржи:
=IRR(Б1:Б3)

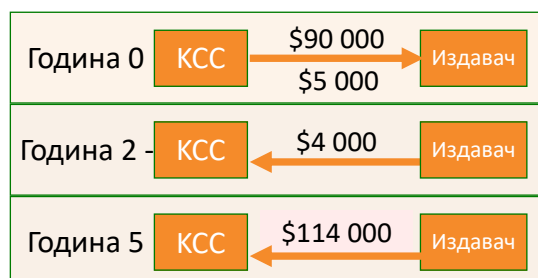
70

70

Пример

Амортизирана набавна вредност

- » КСС купува \$100 000 обврзници при издавање,
 - » набавната вредност е \$90 000,
 - » трошоци на трансакција кои директно можат да се припишат \$5 000.
 - » обврзницата е откуплива по цена од \$110 000, во 5 години, и
 - » Плаќа \$4 000 камата годишно (4%)



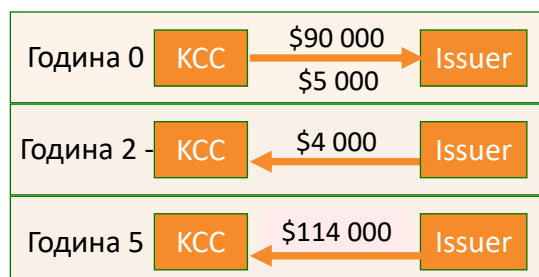
71

71

Пример Амортизирана набавна вредност

» Кое е почетното салдо на инструментот обврзница?

- 1) 90 000
- 2) 95 000
- 3) 100 000
- 4) 114 000?



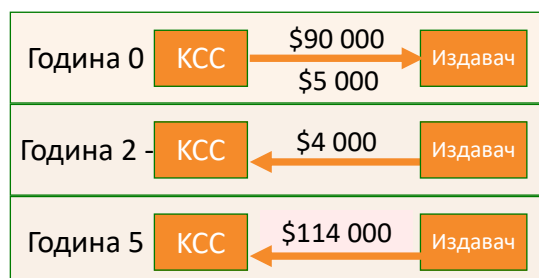
72

72

Пример Амортизирана набавна вредност

» Кое е почетното салдо на инструментот обврзница?

- 1) 90 000
- 2) 95 000
- 3) 100 000
- 4) 114 000?

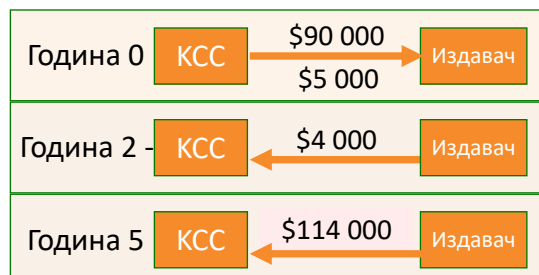


73

73

Пример Амортизирана набавна вредност

- » Која е ефективната каматна стапка на обврзницата?
- 1) 4% (4 000 преку 100 000)
 - 2) 4.2% (4 000 преку 95 000)
 - 3) 6% (20 000 + 10 000 преку 100 000) за 5 години
 - 4) Нешто друго

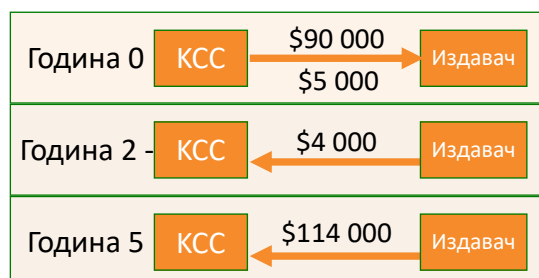


74

74

Пример Амортизирана набавна вредност

- » КСС купува обврзница при издавање,
- » набавната вредност е \$90 000,
 - » трошоци на трансакција кои директно можат да се припишат се \$5 000.
 - » обврзницата е откуплива по цена од \$110 000, во 5 години, и
 - » Плаќа \$4 000 камата годишно (4%)



- » На крајот од третата година, намалување на каматните стапки предизвикува објективната вредност на средството да се промени на \$106 000

81

81

Пример Амортизирана набавна вредност

- » На крајот од годината 3, пресметаното крајно салдо е \$103 389
- » Објективната вредност е \$106 000

Која корекција ја правите според пристапот на амортизирана набавна вредност?

- A. Зголемување на крајното салдо до \$106 000
- B. Намалување на крајното салдо до \$103 389
- C. Нема промена

83

83

Пример Пресметување на годишната камата

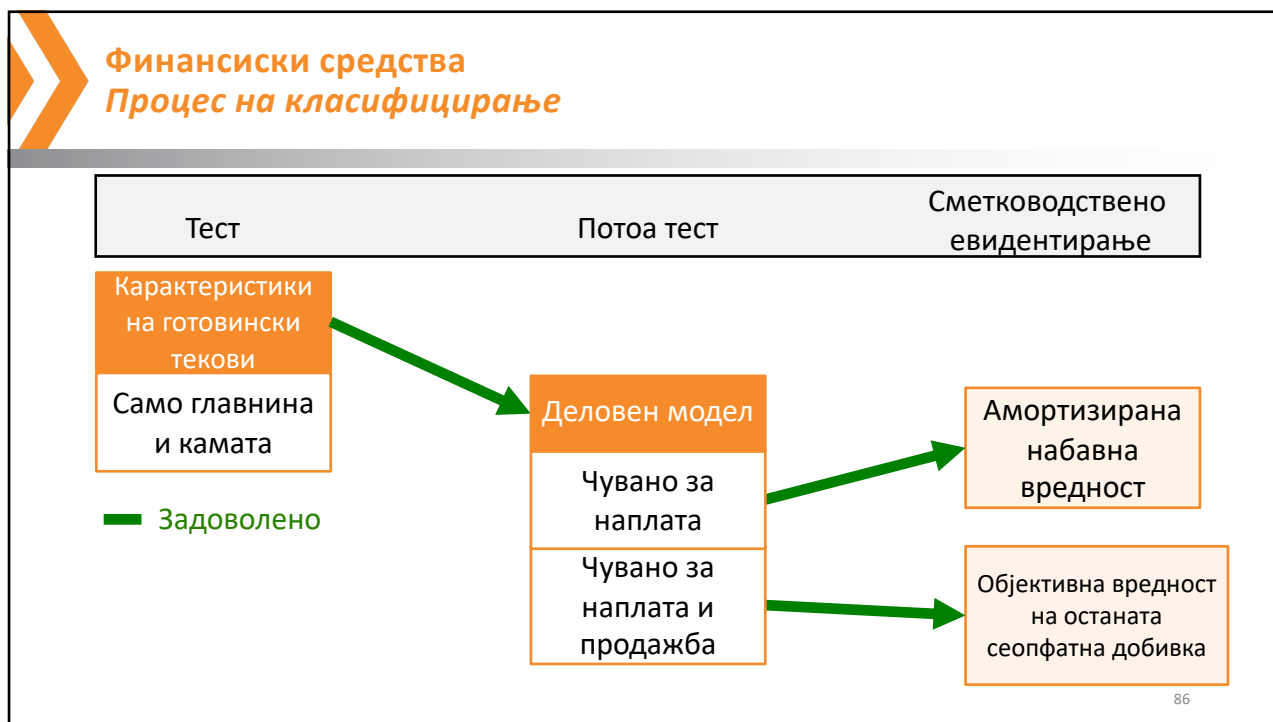
Г.	Почетно салдо	Камата @ 6.958%*	Под-збир	Готовински прилив	крајно салдо
X1	95 000	6 611	101 611	(4 000)	97 611
X2	97 611	6 792	104 403	(4 000)	100 403
X3	100 403	6 986	107 389	(4 000)	103 389
X4	103 389	7 194	110 583	(4 000)	106 583
X5	106 583	7 417	114 000	(114 000)	0

* Интерна стапка на поврат = ефективна каматна стапка

Амортизирана набавна вредност, па затоа не се евидентира сметководствено зголемувањето на објективната вредност⁸⁵

85

Финансиски средства Процес на класифицирање



86

Објективна вредност на останата сеопфатна добивка

- » Почетното признавање е исто како амортизирана набавна вредност
- » Последователното мерење на Билансот на состојба е според објективна вредност
- » Мерењето на Билансот на успех се заснова на методот на ефективна даночна стапка (исто како и за амортизираната набавна вредност)
- » Разликата во методологиите за валоризирање се зема во останата сеопфатна добивка

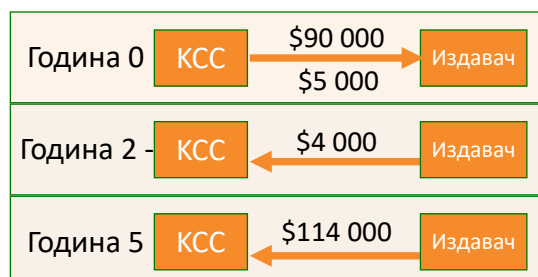
87

87

Пример

Објективна вредност преку останата сеопфатна добивка

- » КСС купува обврзница при издавање,
 - » набавната вредност е \$90 000,
 - » трошоци на трансакција кои директно можат да се припишат се \$5 000.
 - » обврзницата е откуплива по цена од \$110 000, во 5 години, и
 - » Плаќа \$4 000 камата годишно (4%)



- » На крајот од третата година, намалување на каматните стапки предизвикува објективната вредност на средството да се промени на \$106 000

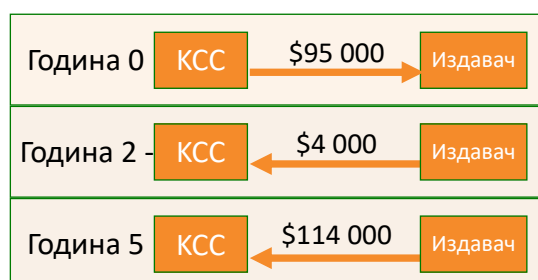
88

88

Пример

Пресметување на интерна стапка на поврат

	А (опис)	Б (готовински текови)
1	Почеток год. 1	(95 000)
2	Крај година 1	4 000
3	Крај година 2	4 000
4	Крај година 3	4 000
5	Крај година 4	4 000
6	Крај година 5	114 000
7		6.958%



Поле Б7
содржи:
=IRR(B1:B6)

89

89

Пример Пресметување на годишната камата

Г.	Почетно салдо	Камата @ 6.958%*	Готовински прилив	Останата сеопфатна добивка	крајно салдо
X1	95 000	6 611	(4 000)		97 611
X2	97 611	6 792	(4 000)		100 403
X3	100 403	6 986	(4 000)		103 389
X3	Објективната вредност се менува до:				106 000

* Интерна стапка на поврат = ефективна каматна стапка

90

90

Пример Амортизирана набавна вредност

» На крајот од годината 3, пресметаното крајно салдо е \$103 389

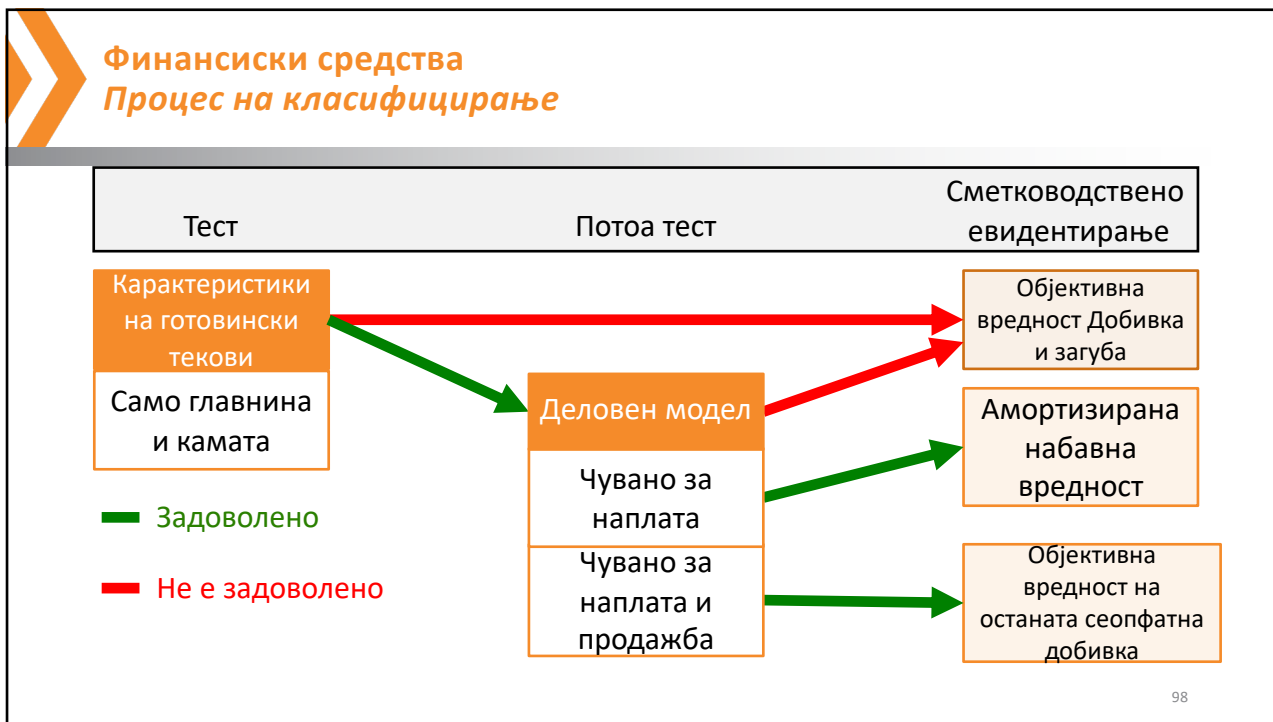
» Објективната вредност е \$106 000

Која корекција ја правите според пристапот на објективна вредност на останата сеопфатна добивка?

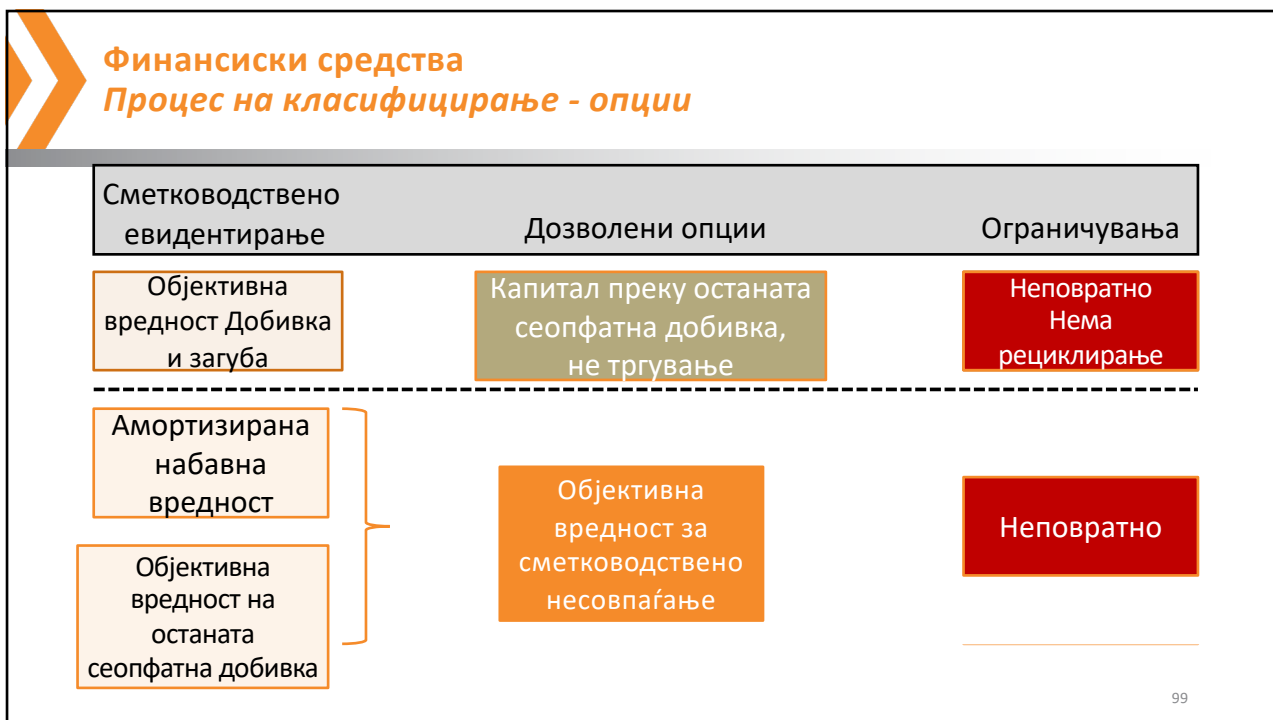
- A. Зголемување на крајното салдо до \$106 000
- B. Намалување на крајното салдо до \$103 389
- C. Нема промена

91

91



98



99

Рекласифицирања

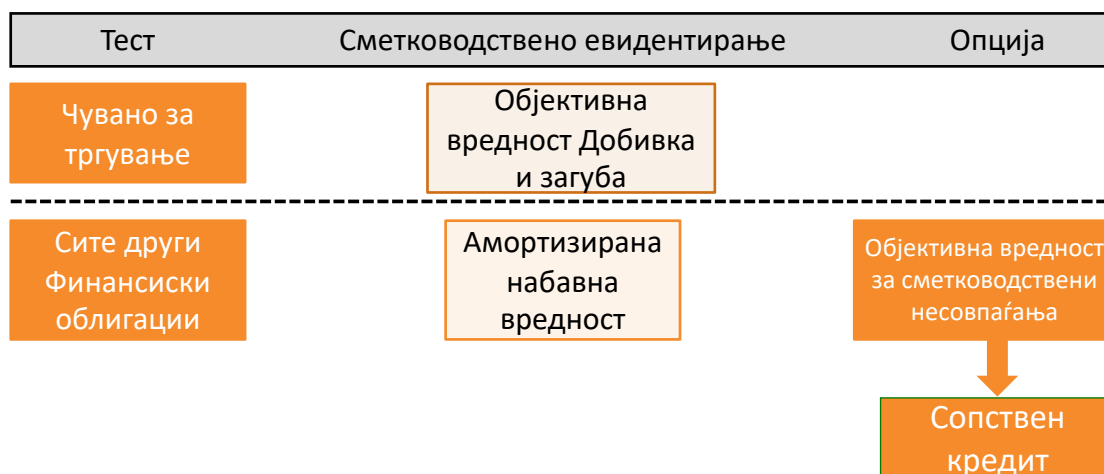
Финансиски средства

- » Кога, и само кога, субјектот го променил својот деловен модел за управување со финансиски средства
- » Се очекува да биде многу ретки
- » Промените мора да значајни работењето на субјектот и да можат да се покажат на надворешни страни
- » Датумот е првиот ден од првиот период на известување по промената

100

100

Финансиски облигации Процес на класифицирање



101

101

Финансиски облигации Сопствен кредит

- » Добивка во добивка и загуба кога 'сопствен кредит' се влошува, загуба кога се подобрува

Биланс на состојба	Сеопфатна добивка
Обврска по објективна вредност: Сите промени вклучувајќи и сопствен кредит	Добивка и загуба: сите промени освен сопствен кредит Останата сеопфатна добивка: промени во сопствен кредит

- » Се бара со МСФИ 9 за обврските според опција за објективна вредност
- » Коригира за контра-интуитивен ефект

102

102


Финансиски облигации Сопствен кредит

- » КСС издава \$100m должнички инструмент на пазар на капитал на кој се тргува
- » КСС е оценет со AAA – должничките инструменти се тргувани по номинална вредност (\$100m)
- » Раководството користи \$70m за да шпекулира но прави нереализирани загуби од \$35m
- » Способноста за отплата на долгот е компромитирана – објективната вредност на должничкиот ефект е \$60m
- » Ако должничкиот инструмент се води по објективна вредност, книжењата се следни:

Dr/(cr)	Книжење	Почетно салдо	Ефект во книжење	крајно салдо
Dr Обврска Објективна вредност	40.	(100)	40.	(60)
Cr Сеопфатна добивка	(40)	-	(40)	(40)

103

103

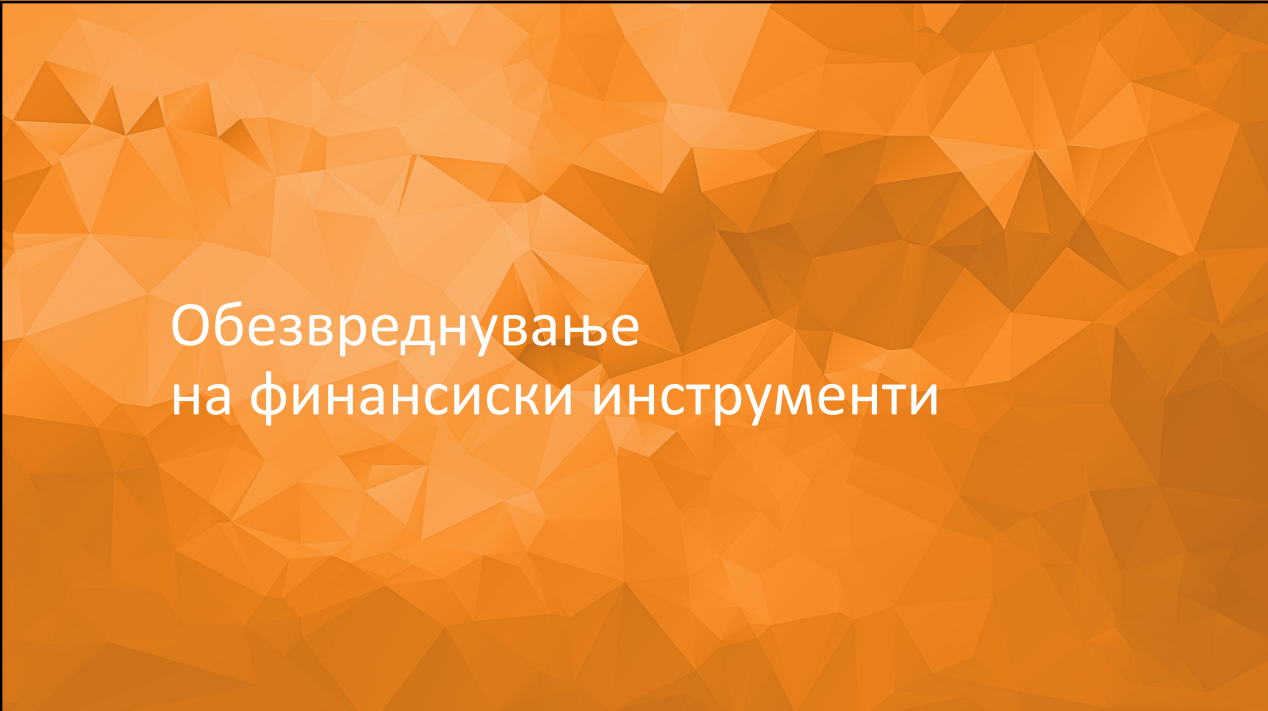


Цели

- Продлабочување на вашето разбирање на МСФИ 9 обезвреднување
 - Опфат
 - Модел на влошување
 - Поедноставен модел

104

104



Обезвреднување на финансиски инструменти

105

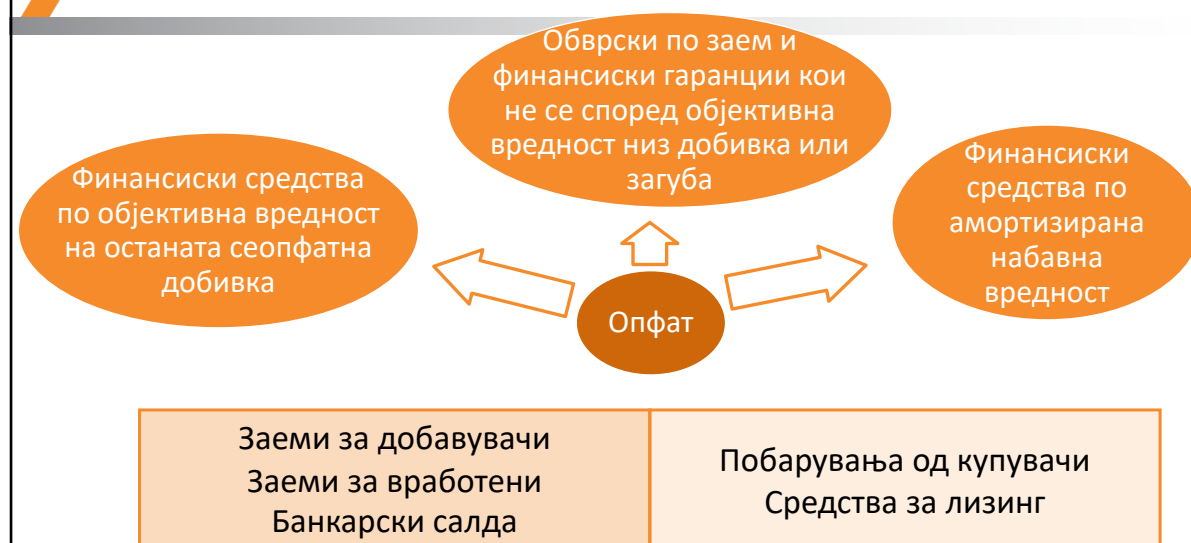
Цел

- » Кредитната маржа на финансиски инструменти треба да ги одразува почетните очекувања од кредитни загуби
- » Кога очекуваните кредитни загуби се зголемуваат, настанува економска загуба бидејќи кредитната маржа е недоволна
- » МСФИ 9 го одразува ова преку мерење на обезвреднување до земање предвид на промените од почетокот

106

106

Опфат



107

107



Модел на влошување

108



Преглед на моделот

Влошување на кредитниот квалитет од почетното признавање



Признавање на обезвреднување

12 месеци
очекувана загуба

12 месеци веројатност од
неизвршување на плаќања x загуба
поради неизвршување на плаќања

Приходи од камата

Бруто основа

Салдо x ефективна
каматна стапка

Фаза 1
Извршување

109

109

Извори на информации

- » Податоци за цените (како била утврдена цената на производот)
- » Интерни кредитни рејтинзи
- » Екстерни кредитни рејтинзи
- » Историско искуство со клиенти
- » Макро индикатори:
 - » Податоци од Народна банка
 - » Податоци од Светска банка
 - » Податоци од рејтинг агенции

110

110

Пример

Некои поважни дефиниции

- » Веројатност од неизвршување на плаќања: веројатност дека должникот нема да ги изврши своите обврски во дефиниран иден период
- » Неизвршување на плаќања: должникот ги пропуштил своите обврски, обично преку испуштање на плаќање но исто така може да се однесува и на пропуштени договорни обврски, ликвидација, итн.
- » Загуба поради неизвршување на плаќања: Колку очекувате да загубите доколку должникот не ги изврши плаќањата
- » Изложеност на неизвршување на плаќања: Колку ќе ви должат кога должникот не ги извршува плаќањата (за револвинг кредит, како што се пречекорување на сметка во банка и сл., обично максималниот лимит за задолжување)

111

111

Пример

Загуба поради неизвршување на плаќања

- » КСС чува депозит во американски долари во Американската Експорт/Импорт банка
- » Депозитот е преземен со гаранција од американската Влада на номиналниот износ
- » Во случај на неизвршување на плаќања, на американската Влада ѝ требаат 12 месеци за да ја подмири гаранцијата
 - » Каматната стапка на американски долари е 6%,
 - » Номиналниот износ е \$1 милион
 - » Се претпоставува дека ризикот од неизвршување на плаќања на американската Влада е занемарлив
- » Пресметајте ја **загубата поради неизвршување на плаќања**
- » А) \$1 000 000, В) Нула, З) \$56 600, Д) \$60 000

112

112

Пример

Обезбедени средства

- » КСС има целосно обезбедени финансиски средства без историјат на неизвршување на плаќања. Како може да го утврди процентот на загуба поради неизвршување на плаќања?
- » Дали овие средства не се предмет на очекувани кредитни загуби?
- » Дали е дозволено да се користи минимум Базел категоријата?
- » Дали дисконтирањето на тековна вредност е единствената опција за утврдување на неизвршувањето на плаќања?

116

116

Пример

Експлицитна веројатност од неизвршување на плаќања

- » КСС ѝ одобрил тригодишен заем од \$1 милион на голема земјоделска група
- » КСС проценува:
 - » 12 месечна веројатност од неизвршување на плаќања при настанување од **5%** и
 - » загуба поради неизвршување на плаќања од **25%**
- » На крајот од годината нема промена во салдото, веројатноста од неизвршување на плаќања и на загубата поради неизвршување на плаќања
- » Каква загуба поради обезвреднување признава КСС?

1	2	3	4
\$50 000	\$250 000	\$12 500	\$Нула
\$1m x 5%	\$1m x 25%	\$1m x 5% x 25%	Нема промена = нула

118

118

Пример

Обврска по заем

- » КСС склучува аранжман за финансирање за премостување со добавувач:
 - » Се согласува дека добавувачот може да позајми најмногу \$10m,
 - » По пазарна каматна стапка од 11%
 - » Износот кој е позајмен се отплатува во период од 5 години од датумот на повлекување
 - » Заемот постои за период од 5 години и не може да биде повлечен
 - » На крајот од годината, нема повлекување, веројатноста од неизвршување на плаќања за 12 месеци била 5%, загубата поради неизвршување на плаќања била 50%, изложеност при неизвршување на плаќања е 100%, нема значајна промена
 - » Какво резервирање се бара според МСФИ 9?
- А) 0, В) \$500 000, З) \$250 000

120

120

Преглед на моделот



122

Извори на информации

Како и претходно, плус:

- » Информации за доцнење
- » Јавно достапни информации како што се соопштенија за медиуми, финансиски извештаи, итн.

123

123

Пример

Проценка на значајни зголемувања на кредитниот ризик - неочекуван

- » Субјектот А му овозможува заем на добавувач-производител
 - » Во моментот на настанување на заемот:
 - » се очекува дека добавувачот ќе ги исполни обврските во врска со заемот
 - » се очекува стабилен приход и готовински прилив во дејноста
 - » Последователно на тоа:
 - » добавувачот не извршува доволно според неговиот бизнис план
 - » добавувачот е блиску до прекршување на своите договорни обврски
 - » Субјектот очекува понатамошно влошување на економското опкружување
- Дали се случило значајно зголемување на кредитниот ризик?

A) Да, B) Не

МСФИ 9 Илустративен пример 1

124

124

Пример

Проценка на значајни зголемувања на кредитниот ризик - очекуван (1 од 2)

- » В е матично друштво на група кое работи во циклична индустрија
 - » Структурата на групата е сложена, подложна на промена, инвеститорите се мачат да го анализираат очекуваното извршување и да ги прогнозираат готовинските текови
- » Банка Б ѝ има дадено заем на В кога изгледите се позитивни
 - » Меѓутоа, се очекувало потенцијално намалување на продажбите
- » Во времето кога Банката Б го настанува заемот:
 - » Доверителите се загрижени за капацитетот на Б да го рефинансира својот долг.
 - » Левичорот на В е во линија со други купувачи со сличен ризик
 - » Просторот (Headroom) на неговите соодноси на покриеност е висок

МСФИ 9 Илустративен пример 2

126

126

Пример

Проценка на значајни зголемувања на кредитниот ризик - очекуван (2 од 2)

- » Б утврдува при почетно признавање дека заемот е предмет на значителен кредитен ризик и има спекулативни елементи
- » Последователно на почетното признавање, В објавува значајно намалување на неговиот обем на продажба во некои подружници но очекува подобрувања во наредните месеци.
- » В објавува корпоративно реструктурирање, кое ќе ги зголеми флексибилноста за рефинансирање на постојниот долг и способноста на подружниците да исплаќаат дивиденди на В.

Дали имало значајно зголемување на кредитниот ризик?

A) Да, B) Не

МСФИ 9 Илустративен пример 2

127

127

Пример

Резервирање за обезвреднување

- » Субјект А му одобрува заем на инвестициски орган
- » Заемот нема услови за отплата, нема датум на доспевање но пресметува камата. При ликвидација, заемот станува платлив веднаш
- » Субјектот ја разгледува сегашната финансиска состојба на инвестицискиот орган и заклучува дека има **10%** веројатност дека органот ќе биде ликвидиран во наредните 12 месеци
- » Преостанатиот заем на крајот од годината е \$1 милион плус акумулирана камата од \$125 000
- » Загубата поради неизвршување на плаќања е **50%**.

Резервирањето е: A) 1 125 000, B) 562 500, C) 56 250?

129

129

Пример

Проценка на значајно зголемување на кредитен ризик - обезбедување

- » Субјектот им дава заеми за купување дом на вработените
 - » Вработените треба платат најмалку 25% учество во готовина
 - » Субјектот ја зема хипотеката наместо недвижноста
- » **Последователно** на почетното признавање:
 - » Тешката економска ситуација во земјата значи дека зголемувањата се замрзнати а бонусите се намалени на нула
 - » Ова доведува до одредени тешкотии во плаќањата за вработените
- » Вредноста на недвижностите останува значително над износите на заемот

Дали има значајно зголемување на кредитниот ризик? А) Да, В) Не

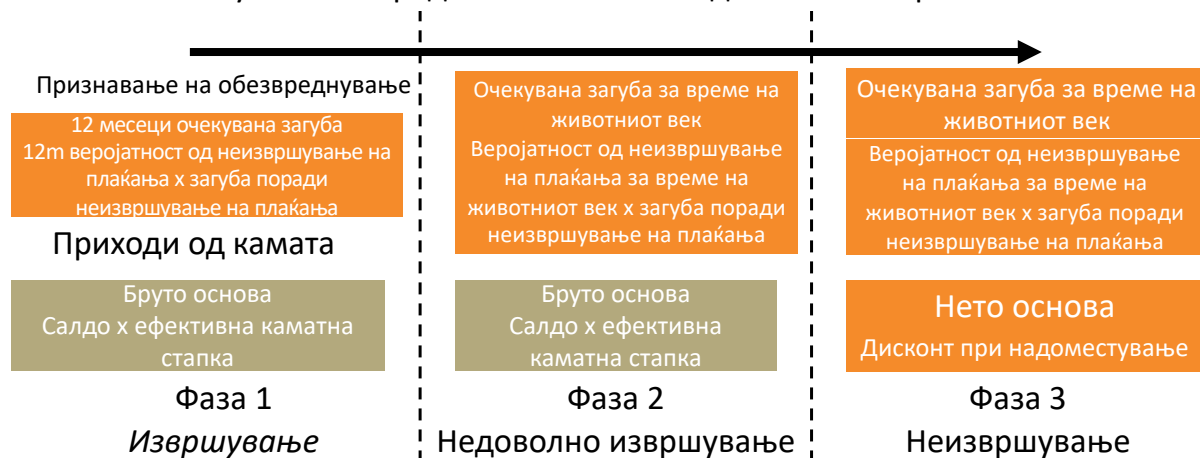
МСФИ 9 Илустративен пример 3

131

131

Преглед на моделот

Влошување на кредитниот квалитет од почетното признавање



133

133

Очекувани кредитни загуби

Кредитна загуба – разликата помеѓу сиег договорни готовински текови кои му се должат на субјектот и сите готовински текови кои тој очекува да ги добие, дисконтирано по првичната ефективна каматна стапка

Очекувани кредитни загуби (ECL) – ризик од неизвршување на плаќања пондерирано со просек на кредитни загуби

Што значи 12-месечни очекувани кредитни загуби?

Очекувани кредитни загуби кои ги претставуваат **недостатоците од готовина за време на животниот век** ако се случи **неизвршување на плаќања во 12 месеци**, пондерирано со веројатноста од случување на таквото неизвршување на плаќања

Значи очекувани кредитни загуби за време на животниот век?

Очекувани кредитни загуби кои резултираат од **сите можни настани на неизвршување на плаќања** за време на очекуваниот животен век на финансискиот инструмент

134

134

Очекувани кредитни загуби Кога да се признае

Кога да се признаат 12-месечни очекувани кредитни загуби?

- » Нема значајно зголемување на кредитниот ризик од почетното признавање; или
- » Низок кредитен ризик (на пример, 'обврзница со висок принос')

Кога да се признаат очекувани кредитни загуби за време на животниот век?

- » Средства кои недоволно извршуваат, знајачно зголемување на кредитниот ризик од почетното признавање
- » Средства кои неизвршуваат т.е. намалување на кредитната способност на средството

Очекуваните кредитни загуби ќе бидат признати за сите финансиски инструменти во опсег на сите времиња

135



Утврдување на значително зголемување на кредитниот ризик

136



Значително зголемување на кредитниот ризик

- » Промена на кредитниот ризик за време на животниот век на инструментот (ризик од неизвршување на плаќања)
 - » Неизвршувањето на плаќања не е дефинирано (претпоставка која може да се побие е доспеано повеќе од 90 дена)
- » Споредува со кредитниот ризик при почетно признавање
 - » разумни и поткрепени информации, достапни без непотребен трошок или напор, кои укажуваат на значајно зголемување на кредитниот ризик
- » Финансиски инструменти со **низок кредитен ризик на датумот на известување може да се претпостави дека кредитниот ризик не се зголемил значајно**
- » **Претпоставка која може да се побие** е дека кредитниот ризик значајно се зголемил за заеми кои се доспеани повеќе од 30 дена

Очекуваните кредитни загуби се ажурирани на датумот на известување за нови информации дури и ако влошувањето не е значајно

137

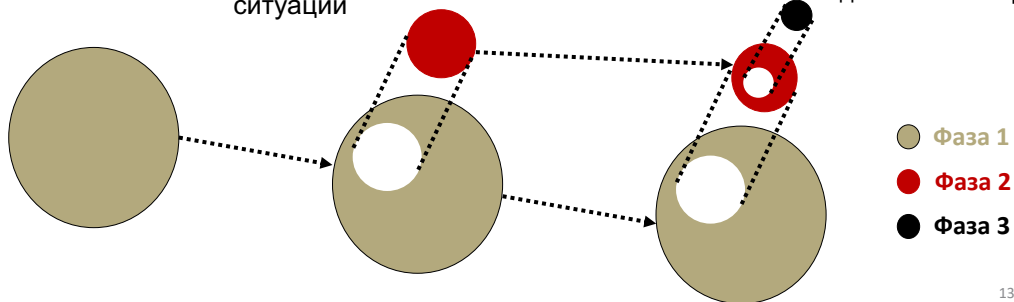
Проценка на значајно зголемување на кредитен ризик

Како што се појавуваат информациите – субјектот е во можност подобро да прави разлика помеѓу кредитните ризици на заемите

Портфолио на домашни заеми настанати во земјата

Се појавуваат информации дека регион во земјата се соочува со тешки економски ситуации

Се појавуваат повеќе информации и субјектот е во можност да ги идентификува конкретните заеми кај кои не се извршуваат плаќања или кои неизбежно ќе западнат во таков проблем.



138

138

Пример Колективна проценка

Банката овозможува хипотекарни кредити за финансирање на недвижен имот за живеење во определена област

Во областа има рударска заедница – која во огромна мера е зависна од извоз на јаглен и поврзани производи

Се очекува значајно намалување на извозот на јаглен и затворање на неколку рудници за јаглен

Утврдено е дека значително се зголемил ризикот од неизвршување на плаќања во однос на заеми дадени на заемокорисници кои се вработени во рудниците за јаглен

МСФИ 9 Илустративен пример 4

139

139

Финансиски средства чија вредност е намалена по основ на финансиски загуби

Докази

- Значајна финансиска потешкотија на издавачот или заемкорисникот
- Кршење на договор, на пример неизвршување на плаќања или доспеан настан
- На заемкорисникот му е одобрена концесија која заемодавателот/те, инаку, не би ја зел предвид
- Веројатно е дека заемкорисникот ќе западне во стечај или во друга финансиска реорганизација
- Исчезнување на активен пазар за тоа финансиско средство поради финансиски потешкотии
- Купување или настанување на финансиско средство со длабок дисконт кој ги одразува настанатите кредитни загуби

Единствен настан или комбиниран ефект од неколку настани

140

140

Пример Регулативи наспроти МСФИ

- » Банката А е регулирана од народна банка
- » **Со примена на МСФИ 9**, Банката А ги пресметува своите резервирања за обезвреднување како \$1,000,000
- » **Со примена на рамката за обезвреднување на народна банка**, Банката А утврдува резервирање за обезвреднување од \$1,500,000

Како Банката А треба да евидентира за обезвреднувања во своите МСФИ финансиски изештаи? Претпоставуваме дека даночната стапка е нула

141

141

Пример Регулативи наспроти МСФИ

Како Банката А треба да евидентира за обезвреднувања во своите финансиски извештаи?

» За да биде усогласена со МСФИ, Банката А го применува МСФИ 9 за да пресмета резервирање за обезвреднување евидентирано во финансиските извештаи:

	МСФИ сметки	Прудентно
Резервирање за обезвреднување	1 000 000	1 500 000

» И потоа, или:

- » Ќе создаде резерва на капитал, или
- » Ќе обелодени усогласување помеѓу капиталот за МСФИ и прудентниот капитал

142

142

Пример Регулативи наспроти МСФИ

Констатирана пракса:

Вкупен капитал	Задржана добивка	Прудентна резерва
Почетно салдо	650 000	250 000
Приход во тековен период	1 100 000	-
Пренос кон прудентна резерва	-250 000	250 000
Крајно салдо	1 500 000	500 000
Задржан прудентен приход	1 500 000	-

143

143

Проценка на знајачно зголемување на кредитен ризик Колективна и поединечна основа за проценка

- » Се користат релевантни, разумни и поткрепени перспективно-ориентирани информации кои се достапни без непотребен трошок или напор за да се проценат промените во кредитниот ризик
- » Ако нема разумни и поткрепени информации без непотребен трошок или напор на основа на поединечен инструмент – да се разгледа мерење на колективна основа
- » Групирање на финансиски инструменти за колективна проценка – примери на заеднички карактеристики на кредитен ризик:
 - » вид на инструмент, рејтинг на кредитен ризик, вид на обезбедување, датум на почетно признавање, временски период преостанат до доспевање, дејност, географска локација на заемокорисникот, итн.,

144

144

Значително зголемување на кредитниот ризик Апсолутни наспроти релативни промени

- » Моделот на обезвреднување се заснова на проценка на промените во кредитниот ризик од почетното признавање, наместо на идентификување на определено ниво на кредитен ризик на датумот на известување; и
- » Настанување на помала апсолутна промена во ризикот од неизвршување на плаќања ќе биде позначајна за средство кое е со висок квалитет при почетно признавање отколку она кое е со низок квалитет.
- » Можеби нема да биде соодветно секогаш да се користи еден праг (да речеме, кредитен рејтинг поголем од 5) за да се утврди значајно зголемување – ова ќе зависи од системот за кредитно рангирање кој се користи

145

145



Мерење на очекувани кредитни загуби

146



Сет на информации

- » Информации кои се користат за мерење на очекувани кредитни загуби и за проценка на промените во кредитниот ризик:
 - » Достапни без непотребен трошок или напор
 - » Историски, актуелни и разумни и поткрепени прогнози
 - » Обезбедување дека историските информации се релевантни (можеби ќе бараат прилагодувања)
 - » Акцентот се става на перспективно-ориентирани информации, но доколку нема такви информации, тогаш може да се користат информации за доцнења
 - » Да се потенцира дека се очекува премин кон фаза 2 ПРЕД доцнење

Не се пропишуваат определени методи за мерење; ниту, пак, веројатноста од неизвршување на плаќања мора да биде јасно вклучена како инпут

147

147

Сет на информации (продолжува)

- » Нови информации кои се разумни и поткрепени и кои стануваат достапни пред датумот на известување треба да се земат предвид кога се применуваат барањата за обезвреднување.
- » Субјектите треба да имаат соодветни процеси и соодветно процедури за раководење за вградување на информациите во пресметувањето на очекуваните кредитни загуби, вклучувајќи и прогнози на идни економски состојби.
- » Ова вклучува процеси за ажурирање на очекувани кредитни загуби за нови информации кои станале достапни откако било направено првичното моделирање, па се' до датумот на известување.
- » Се применуваат аспектите на материјалност.

148

148

Разумни и поткрепени

- » Вклучува информации за минати настани, сегашни состојби и прогнози на идни економски состојби.
- » Фактори кои се специфични за заемокорисникот: резултати во работењето на заемокорисникот, технолошки напредувања, промени во обезбедувањето кое ја поддржува облигацијата
- » Макорекономски фактори: ценовен индекс на објекти за домување, БДП, показатели на долг на домаќинствата
- » Изворите на податоци можат да бидат интерни (искуство со кредитни загуби и рејтинзи) или екстерни (рејтинзи, статистики или извештаи)

Историски информации можат да се користат како основа но тие мора да бидат ажурирани за да ги одразуваат сегашните состојби и идните прогнози

149

149

Разумни и поткрепени (продолжува)

- » Целта е да се утврдат очекуваните кредитни загуби со земање предвид на сите разумни и поткрепени информации, вклучувајќи и перспективно-ориентирани информации, кои се релевантни и достапни без непотребен трошок или напор.
- » Информации со овие карактеристики се користат во проценката на значајни зголемувања на кредитни ризици како и во мерењето на очекувани кредитни загуби.
- » Ќе бараат расудување.
- » Информациите не треба да се исклучуваат само поради тоа што:
 - » настанок има мала или далечна веројатност да се случи; или
 - » ефектот од тој настан на кредитниот ризик или на износот на очекувани кредитни загуби е неизвесен.

150

150

Перспективно-ориентирани сценарија: Мерење на очекувани кредитни загуби

- » Мерењето на очекувани кредитни загуби се бара за да одрази непристрасен износ кој е пондериран според веројатноста а кој е утврден при евалуација на опсег од можни исходи.
- » Како последица на тоа, кога постои нелинеарен однос помеѓу различни перспективно-ориентирани сценарија и нивните поврзани кредитни загуби, користењето на едно перспективно-ориентирано економско сценарио нема да ја исполни оваа цел.
- » Ќе биде потребно повеќе од едно перспективно-ориентирано сценарио да биде вградено во мерењето на очекуваните кредитни загуби.

151

151

Пример**Перспективно-ориентирани сценарија:
Мерење на очекувани кредитни загуби (1 од 2)**

- » 4 проценти идна невработеност (која има 20 проценти веројатност да се случи) резултира со очекувани кредитни загуби од ПЕ30;
- » 5 проценти идна невработеност (која има 50 проценти веројатност да се случи) резултира со очекувани кредитни загуби од ПЕ70; и
- » 6 проценти идна невработеност (која има 30 проценти веројатност да се случи) резултира со очекувани кредитни загуби од ПЕ170.

152

152

Пример**Перспективно-ориентирани сценарија:
Мерење на очекувани кредитни загуби (2 од 2)**

- » Ако субјект користи едно централно економско сценарио базирано на најверојатниот исход од 5 проценти идна невработеност, ова ќе доведе до очекувана кредитна загуба од ПЕ70
- » Меѓутоа, ако субјектот користи опсег на такви сценарија кој е пондериран во однос на веројатноста, тогаш очекуваната кредитна загуба ќе биде ПЕ92 $((\text{ПЕ30} \times 0.2) + (\text{ПЕ70} \times 0.5) + (\text{ПЕ170} \times 0.3))$
- » Во овој пример, користењето на едно централно перспективно-ориентирано економско сценарио нема да резултира во непристрасен износ кој бил пондериран за веројатност во согласност со МСФИ 9

153

153

Перспективно-ориентирани сценарија: Разумни и поткрепени

- » Постои спектар од перспективно-ориентирани информации.
- » Може да биде предизвик а понекогаш и тешко да се утврдат економските последици (или ефектите од втор ред) на неизвесни идни исходи.
- » Субјектите треба да се фокусираат на **утврдување на економските последици** (или ефектите од втор ред) на неизвесни идни исходи.
 - » На пример, иако е можно да се процени веројатноста од случување на определен настан, можно е да биде тешко да се утврди ефектот од настанот на ризикот од неизвршување на плаќања и/или на кредитни загуби кои би биле доведени во врска со тој настан со користење на разумни и поткрепени информации.
- » **Да се избегнува двојно броење.**

154

154

Перспективно-ориентирани сценарија: Утврдување на значајно зголемување на кредитен ризик

- » Кога постои нелинеарен однос помеѓу различни перспективно-ориентирани сценарија, користењето на едно перспективно-ориентирано сценарио како основа за оваа проценка нема да ги исполни целите на МСФИ 9.
- » Потребно е да има доследно, до степен кој е релевантен, помеѓу перспективно-ориентираните информации кои се користат за мерење на очекуваните кредитни загуби и за проценка на значајни зголемувања на кредитните ризици.

155

155

Мерење

Очекуваната кредитна загуба се мери на начин кој одразува:

- » Непристрасен и исход кој е пондериран според веројатност: мора да се разгледа можноста дека ќе се случи/ нема да се случи кредитна загуба
- » Временска вредност на парите – дисконтиран на ефективна каматна стапка или нејзина апроксимација
- » Разумни и поткрепени информации: достапни без непотребен трошок или напор на датумот на известување, кои одразуваат:

Минати настани

+

Сегашни состојби

+

Идни економски состојби

Не се пропишани конкретни методи за мерење

156

156

Мерење

- » Проценките на очекувани кредитни загуби треба да ги одразуваат очекувањата кои ги има субјектот за кредитни загуби;
 - » Субјектите треба да можат да објаснат како дошле до нивната проценка и како таа се базира на разумни и поткрепени информации.
- » Да се земат предвид пазарните информации
- » Очекуваните кредитни загуби се проценки кои ќе бидат ажурирани како што ќе стануваат достапни поразумни и повеќе поткрепени информации со текот на времето.

157

157

Обврски по заем договори за финансиски гаранции

Примена на општиот модел на обезвреднување

- » Со кредитниот ризик се управува на ист начин, така што моделот е ист
- » Имање на тековна законска облигација за продолжување на кредит
- » Обично најдолгиот период кој се разгледува за мерење на очекуваните загуби е договорниот период кој е изложен на кредитен ризик
- » Исклучок има за инструменти каде што се разгледува период и по договорниот период за време на кој е изложен на кредитен ризик и кој нема да биде ублажен со активности за управување со кредитен ризик
- » Проценка на однесувањето во употребата

158

158

Пример

Обврска по заем

- » Субјект А склучува аранжман за финансирање за премостување со добавувач:
 - » Се согласува дека добавувачот може да позајми најмногу \$10m,
 - » По пазарна каматна стапка од 11%
 - » Износот кој е позајмен се отплатува во период од 5 години од датумот на повлекување
 - » Заемот постои за период од 5 години и не може да биде повлечен
- » На крајот од годината, преостанатиот износ на заемот бил \$0, веројатноста од неизвршување на плаќања во наредните 12 месеци била 5%, загубата поради неизвршување на плаќања била 50%, изложеност при неизвршување на плаќања била 100%, нема значајна промена
- » Какво резервирање се бара според МСФИ 9?
 A) 0, B) \$500 000, C) \$250 000

159

159

Намалување на кредитна способност при почетно признавање

- » Се применува на *настанати* и *купени* финансиски средства чија кредитна способност е намалена
- » Секогаш е надвор од општиот модел
- » Користи *кредитно прилагодена ефективна каматна стапка*
 - » Нема салдо на исправка на вредност на денот 1
 - » Не е призната загуба поради обезвреднување на денот 1
- » Салдото на исправка на вредност секогаш ги претставува *промените* во очекувањата од кредитна загуба за време на животниот век

161

161

Значајни расудувања

- » Утврдување дали има **значајно зголемување на кредитниот ризик**
- » **Мерење** на очекуваните кредитни загуби (ECL)
- » Утврдување дали заемите **ќе се плаќаат како што ќе доспеваат** – и, ако не, колку би можело да биде надоместено и кога
- » **Пондерирање за веројатност** на различни сценарија
- » **Соодветно вградување на перспективно-ориентираните информации** во проценката на промени на кредитниот ризик и мерењата на очекуваните кредитни загуби
- » Утврдување дали **е потребна колективна или поединечна проценка** за портфолијата кои споделуваат карактеристики на ризик

162

162

Обелоденувања (МСФИ 7)

Цел: да им се овозможи на корисниците на финансиските извештаи да ги разберат ефектите од кредитниот ризик врз износот, роковите и неизвесноста на идните готовински текови

Квантитативни	Квалитативни
Усогласување на сметки за исправки покажувајќи ги главните двигатели за промена	Основа за инпути, претпоставки и техники кои се користат за: <ul style="list-style-type: none"> • мерење на очекувана кредитна загуба за 12 месеци и за време на животниот век • утврдување на „значајни зголемувања во кредитниот ризик“ • Утврдување на „намалена вредност по основ на кредитни загуби“
Објаснување на бруто сметководствените износи покажувајќи ги главните двигатели за промена	Како биле вградени перспективно-ориентираните информации
Бруто сметководствена вредност по <i>оценки за рејтинг на кредитен ризик</i>	Промени во техниките на проценка или направени значајни претпоставки и причини за промените

163

163

Обелоденувања (МСФИ 7)

Цел: да им се овозможи на корисниците на финансиските извештаи да ги разберат ефектите од кредитниот ризик врз износот, роковите и неизвесноста на идните готовински текови

Квантитативни	Квалитативни
Максимална изложеност на кредитен ризик (нето од колатералот) и колатерал за средства чија вредност е намалена по основа на кредитни загуби	Основа за групирање ако очекуваните кредитни загуби биле мерени на колективна основа
Измени на договорни готовински текови	Дефиницијата за неизвршување на плаќања на субјектот и причините за избор на тие дефиниции
Преостанат договорен износ за средства кои се отпишани но се' уште се предмет на присилно извршување	Политики за отпис, политики за измени, колатерал

164

164



Поедноставени барања за обезвреднување

165



Задолжителни во Опфатот

Побарувања од купувачи или договорни средства од трансакции кои се во опфатот на МСФИ 15

- » кои не содржат значајна компонента на финансирање, или
- » каде субјектот го применил практичното средство од МСФИ 15 да не прави корекција за значајно финансирање, и
- » субјектот очекува на почетокот дека кредитниот период ќе биде една година или помалку

[Значајна компонента на финансирање постои] доколку периодот на плаќања кој е прифатен од страните на договорот (било да е тоа експлицитно или имплицитно) му овозможува на купувачот или субјектот значителна корист од финансирањето на преносот на добрата или услугите на купувачот. (МСФИ 15.60)

МСФИ 9.5.5.15 и МСФИ 15.60 и 63

166

166

Пример Заеми на добавувачи

- » КСС им дава земјоделски заеми на добавувачи
- » Заемот носи камата од 10% годишно (пазарна)
- » Заемот се отплаќа во целост по жетвата (помалку од една година)

Дали заемот спаѓа во *задолжителниот поедноставен пристап*?

- A. Да, помалку е од една година
- B. Не, МСФИ 15 не се применува
- C. Зависи дали се применува опционо средство
- D. КСС може да избере

167

167

Пример Продажби на кредит на добавувачи

- » КСС им продава зрна кафе на локални продавници за кафе
- » Им овозможува бескаматен кредит до 120 дена
- » КСС избира да го примени практичното средство да направи прилагодување за значајно финансирање

Дали кредитот спаѓа во *задолжителниот поедноставен пристап*?

- A. Да, помалку е од една година
- B. Не, МСФИ 15 не се применува
- C. КСС мора да го примени поедноставениот пристап
- D. КСС може да избере

169

169

Пример Продажби на кредит на добавувачи

- » КСС им продава зрна кафе на локални продавници за кафе
- » Им овозможува бескаматен кредит до 120 дена
- » КСС избира да го примени практичното средство да направи прилагодување за значајно финансирање

Дали кредитот спаѓа во задолжителниот поедноставен пристап?

- A. Да, помалку е од една година
- B. Не, МСФИ 15 не се применува
- C. КСС мора да го примени поедноставениот пристап
- D. КСС може да избере

170

170

Опциони во Опфатот

Избори за сметководствена политика:

- » Побарувања од купувачи или договорни средства од трансакции кои се во опфатот на МСФИ 15, и содржи значајна значителна финансиска компонента
- » Побарувања од лизинг од трансакции кои се во опфатот на МСФИ 16
- » Изборот за сметководствена политика може одделно да се применува за секој вид на средство (но се применува на сите средства од одреден вид)

МСФИ 9.5.5.15

171

171

Пример Заеми на добавувачи

- » КСС им дава земјоделски заеми на добавувачи
- » Заемот носи камата од 10% годишно (пазарна)
- » Заемот се отплаќа во целост по жетвата (помалку од една година)

Дали заемот е подобен за поедноставениот пристап?

- A. Да, помалку е од една година
- B. Не, не се применуваат ниту МСФИ 15 ниту МСФИ 16
- C. Зависи дали се применува опционо средство
- D. КСС може да избере

172

172

Пример Продажби на кредит на добавувачи

- » КСС им продава производствена опрема на земјоделци
- » Им овозможува заеми за опремата, на рати, за период од 5 години

Дали заемот е подобен за поедноставениот пристап?

- A. Да, помалку е од една година
- B. Не, не се применува МСФИ 15
- C. КСС мора да го користи поедноставениот пристап
- D. КСС може да избере да го примени поедноставениот пристап

174

174

Мерење

- » Бара или им дозволува на субјектот секогаш да ја мери исправката на вредност за загуби како очекувани загуби за време на животниот век
- » Пример за дозволен метод е матрица на резервирање:
 - » се користи историското искуство со кредитни загуби (прилагодени како што е соодветно за тековни настани)
 - » специфицирање на фиксни стапки на резервирање зависно од бројот на доспеаност
 - » зависно од разноликоста на шаблоните на загуби за различни сегменти на купувачи, субјектот би користел соодветни групирања

МСФИ 9.5.5.15 и МСФИ 9.Б5.5.35

176

176

Прашања

177